

ESKİ MEZOPOTAMYA'DA ŞEHİRLERİN OLUŞUMUNDA YOLLARIN ÖNEMİ

Yusuf KILIÇ

Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih
Bölümü, ykiloc@pau.edu.tr.

Suzan AKKUŞ MUTLU

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat
Fakültesi, Tarih Bölümü, suzan.akkus@nevsehir.edu.tr.

[FUNCTIONS AND SIGNIFICANCE OF ROADS IN THE
ESTABLISHMENT OF CITIES IN ANCIENT MESOPOTAMIA]

KAYNAKÇA

- Adams 1966 R. McCormick Adams, *The Evolution of Urban Society: Early Mesopotamia and Prehispanic Mexico*, Chicago.
- Ateş ve Ünal 2004 H. Ateş ve S. Ünal, "Devletin Doğduğu Yer: Antik Çağ Ortadoğusu'nda İdari Hayat", *Bilgi*, 1(8), ss. 21-42.
- Baines and Yoffee 1998 J. Baines and N. Yoffee, "Order, Legitimacy, and Wealth in Ancient Egypt and Mesopotamia", (Ed.) Gary M. Feinman- Joyce Marcus; *Archaic States*, Santa Fe, New Mexico, School of American Research Press, pp. 199-260.
- Bayram 1993 S. Bayram, "Kültepe Tabletlerinde Geçen Vergiler ve Özellikleri", *D.T.C.F. Dergisi*, C. 36, S. 1-2, ss. 1-10.
- Bertman 2003 S. Bertman, *Hand book to Life in Ancient Mesopotamia*, New York, Facts on File.
- Charvat 2013 P. Charvat, *The Birth of The State: Ancient Egypt, Mesopotamia, India and China*, Karolinum Press, Charles University in Prague, /http://www.cupress.cuni.cz/.
- Crawford 2010 H. Crawford, *Sümer ve Sümerler*, Çev. Nihal Uzan, 2. Baskı, Arkadaş Yayınları, Ankara.
- Çevik 2015 Ö. Çevik, *Arkeolojik Kanıtlar Işığında Tarihte İlk Kentler ve Kentleşme Süreci*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, II. Baskı, İstanbul.
- Diakov ve Kovalev 2014 V.Diakov ve S. Kovalev, *İlkçağ Tarihi Ortadoğu Uzakdoğu Eski Yunan*, C. 1, Çev. Özdemir İnce,3. Baskı, Yordam Kitap, Ankara.
- Eser ve Kılıç 2017 E.Eser ve Y.Kılıç, "Mezopotamya'nın İlk Kent Binaları (Tapınaklar) ve İşlevleri", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, C.IV, S. XIII, ss. 412-437.
- Frankfort 1948 H. Frankfort, *Kingship and the Gods: A Study of Ancient Near East Religion as the Integration of Society & nature*, The University Of Chicago Pres, Chicago.
- Hollar 2012 S. Hollar, *Mesopotamia-Ancient Civilizations*, New York: Britannica Educational Publishing.
- İplikçioğlu 1994 B. İplikçioğlu, *Eskiçağ Tarihinin Ana Hatları*, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.
- Kaya 2015 M. A. Kaya, *İlk Çağ Tarih ve Uygarlığı*, Pegem Akademi, Ankara.
- Kinal 1983 F. Kinal, *Eski Mezopotamya Tarihi*, Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Yayınları, Ankara.
- Köroğlu 2010 K. Köroğlu, *Eski Mezopotamya Tarihi Başlangıcından Perslere Kadar*, İletişim Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.
- Kramer 2001 S. N. Kramer, *Sümer Mitolojisi*, Çev: Hamide Koyukan, Kabalıcı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.

- Kramer 2002a S. N. Kramer, *Sümerler, Tarihleri, Kültürleri ve Karakterleri*, Çev. Özcan Buze, Kabalıcı Yayınları, İstanbul.
- Kramer 2002b S. N. Kramer, *Tarih Sümer'de Başlar*, Çev: Hamide Koyukan, Kabalıcı Yayınları, İstanbul.
- Kuhrt 1995 A. Kuhr, *Eski Çağda Yakındoğu (M.Ö. 3000-330)*, Çev. D. Şendil, II. Baskı, C. I., İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- Kılıç ve Ay 2013 Y. Kılıç ve Ş. Ay, "Eski Mezopotamya'da Siyasi Örgütlenmede Din Olgusu", *Turkish Studies*, S. 8/5, ss. 387-403.
- Larsen 1979 M. T. Larsen, "The Tradition of Empire in Mesopotamia", (Ed.) Larsen, Mogens Trolle; *Power and Propaganda: A Symposium on Ancient Empires*, Copenhagen, Akademisk Forlag, pp. 75-103.
- Maisels 1999 C. K. Maisels, *Uygarlığın Doğuşu: Yakındoğu'da Avcılık ve Toplayıcılıktan Tarıma, Kentlere ve Devlete Geçiş*, Çev. Alaattin Şenel, İmge Kitabevi, İstanbul.
- Memiş 2012 E. Memiş, *Eskiçağ Medeniyetleri Tarihi*, Ekin Kitabevi Yayınları, 3. Baskı, Bursa.
- Memiş 2017 E. Memiş, *Eskiçağda Mezopotamya*, Ekin Kitabevi Yayınları, 2. Baskı, Bursa.
- Michel ve Joannés 2001 C. Michel and F. Joannés, *Dictionnaire de la civilisation Mésopotamienne*, Le Grand Livre du Mois, Paris.
- Mumford 2013 L. Mumford, *Tarih Boyunca Kent*, Çev. Gürol Koca ve Tamer Tosun, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Nardo 2014 D. Nardo, *Life in Ancient Mesopotamia*, San Diego, CA: Reference Point Press.
- Nemet-Nejat 2002 K. R. Nemet-Nejat, *Daily Life in Ancient Mesopotamia*, Hendrickson Publishers, New York.
- Nissen 2004 H. J. Nissen, *Ana Hatlarıyla Mezopotamya: Yakındoğu Arkeolojisi'nin İlk Dönemleri (İ.Ö. 9000-2000)*, Çev. Z. Zühre İlkelen, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Oates 2004 J. Oates, *Babil*, Çev. Fatma Çizmeli, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Parrot 1901 A. Parrot, *The Tower of Babel*, (1st English ed. 1955) (E. Hudson, Trans) SCH Press, London 1901.
- Petter 2009 D. L. Petter, *The Book Of Ezekiel: Patterned After A Mesopotamian City Lament?*, Doctor's Thesis of Philosophy, Department of Near and Middle Eastern Civilizations University of Toronto.
- Roaf 1996 M. Roaf, *Mezopotamya ve Eski Yakındoğu*, Çev. Zülal Kılıç, İletişim Atlaslı Büyük Uygarlıklar Ansiklopedisi, C. IX, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Sallaberger 2007 W. Sallaberger, "The Place and the Temple in Babylonia", *The Babylonian World*, Editör: Gwendolyn Leick, Routledge, New York.
- Salvini 2006 B. A. Salvini, *Babil*, Çev. Ela Uluatam, Dost Kitabevi, Ankara.

- Seely 2001 P. H. Seely, "The Date of the Tower Of Babel and Some Theological İmplication", *West minster Theological Journal*, V. 63, pp. 15-38.
- Steinkeller 1993 P. Steinkeller, "Early Political Development in Mesopotamia and the Origins of the Sargonic Empire", (Ed.) M. Liverani, *Akkad: The First World Empire. Structure, İdeology, Traditions, History of the Ancient Near East/Studies 5*, Padua: Sargonsrl., pp. 107-129.
- Şenel 1995 A. Şenel, *İlkel Topluluktan Uygur Topluma*, 5. Basım, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Tanilli 2015 S. Tanilli, *Yüzyılların Gerçeđi ve Mirası-İlkçağ, Dođu, Yunan, Roma*, Cilt:1, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Trigger 1972 B. G. Trigger, "Determinants of Urban Growth in Pre-Industrial Societies", *Man, Settlement and Urbanism*, Ed. P. J. Ucko-R. Tringham- G. W. Dimbleby, pp. 575-599.
- Van de Mieroop 2006 M. Van de Mieroop, *Antik Yakındoğu'nun Tarihi*, Çev. S. Gül. Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Wright 1978 H. T. Wright, "Toward an Explanation of the Origin Of State", *Origins of the State: The Antropology of Political Evolution*, Ed. R. Cohenand E. R. Service, pp. 49-68.